

RAZGOVOR: Vladimir Gligorov, profesor na Institutu za međunarodne ekonomske studije u Beču

Recesija će trajati dok se ne nađe vakcina

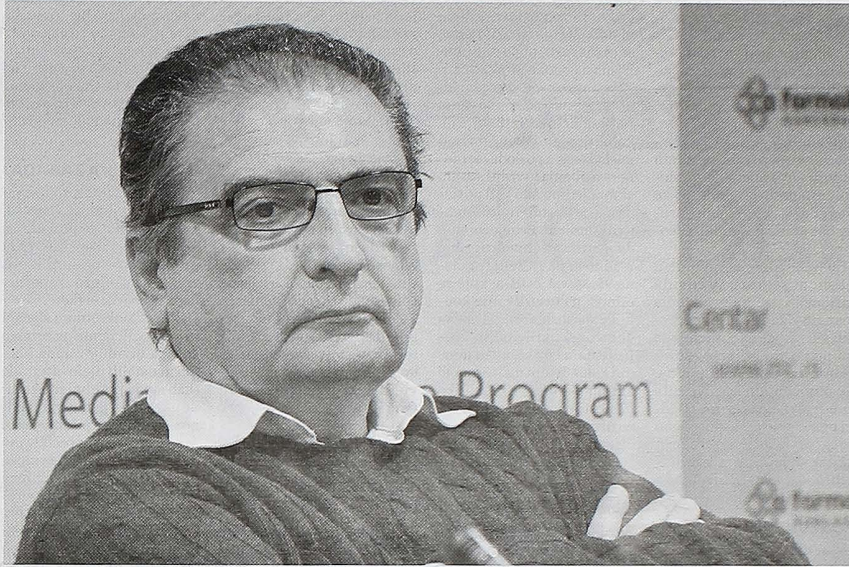
Uopšteno, kako je udio usluga u ukupnoj privredi veliki, gubici će biti veliki. Potom, mnoge zemlje su neto uvoznici hrane, tako da valja očekivati nestašice. Tu je i povratak ljudi koji rade privremeno ili na crno u inostranstvu

PODGORICA - Turističke zemlje će se suočiti sa gubitkom čitave jedne sezone, ako epidemija potraje, kao što je vjerovatno. Uopšteno, kako je udio usluga u ukupnoj privredi veliki, gubici će biti veliki. Potom, mnoge zemlje su neto uvoznici hrane, tako da valja očekivati nestašice. Tu je i povratak ljudi koji rade privremeno ili na crno u inostranstvu. Konačno, ograničene su mogućnosti monetarne i fiskalne intervencije - kaže u razgovoru za Pobjedu poznati evropski ekonomski stručnjak i profesor na Institutu za međunarodne ekonomske studije u Beču Vladimir Gligorov. Ipak, ističe, svijet ima šansu da iz ove krize izađe ujedinjeniji.

POBJEDA: Kako će totalna blokada koju je izazvala epidemija korona virusa uticati na evropsku ekonomiju, možemo li reći da će usporiti rast ili će izazvati recesiju?

GLIGOROV: Sada je samo pitanje koliko će duboka da bude recesija i koliko će dugo trajati. Nada je da će mere izolacije usporiti i okončati epidemiju, pa će se privreda oporaviti. Po prirodni stvari, sa odgovarajućim merama bi trebalo da se svi vrate na posao, da se obnovi uobičajena potrošnja i da se privredna aktivnost u potpunosti oporavi. Rizik je da će se epidemija, pa tako i recesija, odužiti dok se ne nađe efikasna vakcina. To bi moglo da potraje, recimo do godinu i po dana. U tome bi se periodu stvari mogle značajnije promeniti,

Ako bude pameti na još uvijek zavađenom Balkanu, nacionalisti bi mogli da budu poraženi pred zajedničkom prijetnjom, ako ne, onda nas čeka još jedna runda balkanizacije

politički ali i finansijski i u strukturi proizvodnje, tako da bi oporavak mogao da se uspori i oduži. U SAD se predviđa veoma pad proizvodnje od preko 10 posto u drugom kvartalu, što je već depresija. Nema razloga da se misli da će pad biti manji u Italiji, Francuskoj ili Nemačkoj. Tako da je ključno koliko će to trajati.

POBJEDA: Region, koji je

ekonomski veoma slab, će svakako posebno biti pogođen. Kolika će biti šteta?

GLIGOROV: To je dosta složen problem. Turističke zemlje će se suočiti sa gubitkom čitave jedne sezone, ako epidemija potraje, kao što je verovatno. Uopšteno, kako je udio usluga u ukupnoj privredi veliki, gubici će biti veliki. Potom, mnoge zemlje

su neto uvoznici hrane, tako da valja očekivati nestašice. Tu je i povratak ljudi koji rade privremeno ili na crno u inostranstvu. Konačno, ograničene su mogućnosti monetarne i fiskalne intervencije. Na pozitivnoj strani je to što bi oporavak mogao da bude relativno potpun. Ako, recimo, turisti dođu sledeće godine. U suptinom, izazovi bi mogli da budu veliki. Tu valja dodati i

političku nestabilnost, jer je region ostao neuređen da se tako izrazim.

POBJEDA: Četvrtina crnogorske BDP-a je turizam. Predsezona je već propala, hoteli su zatvoreni, rezervacije se otkazuju, što može država učiniti da se ublaži ovakvo stanje?

GLIGOROV: Ako je samo izgubljena jedna sezona, što sada izgleda verovatno, tu je

reč o finansijskoj pomoći kako preduzećima, tako posebno zaposlenima. Potreban je pristup kreditima i plaćanje naknada zaposlenima. To je kao loša, u ovom slučaju katastrofalna, godina. Duže od toga je teško planirati.

POBJEDA: Koliko je ova epidemija već promijenila svjetsku ekonomiju, ali i društvo u cjelini, što će biti pouke iz ove krize?

GLIGOROV: Ako se izbegnu sukobi unutar i između zemalja, moglo bi da dođe do, sa jedne strane, povećane srdačnosti, do kraja trgovinskog rata recimo, i do promena u socijalnim sistemima kako bi se povećala sigurnost građana. Evropska unija i Evropska centralna banka bi mogli da budu viđeni u boljem svetlu, ako budu na visini zadatka. U SAD bi moglo da dođe do povećane uloge socijalnih i zdravstvenih fondova. U Kini bi trebalo da se povećaju politička i svaka druga transparentnost. Tako da bi promene mogle da budu dalekosežne. Opet, ako se krene putem kojim su bile pošle Rusija i Saudijska Arabija i uđe se u destruktivne sporove, nacionalizam i neprijateljstva bi svakako mogli da prevladaju. Na još uvek zavađenom Balkanu, nacionalisti bi mogli da budu poraženi pred zajedničkom pretnjom, ako je pameti, ako ne onda još jedna runda balkanizacije.

Marija JOVICEVIĆ

Odlaganje otplate kredita u Hipotekarnoj banci

Pošaljite zahtjev od kuće

PODGORICA - Sva pravna i fizička lica - klijenti Hipotekarne banke, koji žele da odlože otplatu kredita do 90 dana mogu banci podnijeti zahtjev, na koji će dobiti odgovor najkasnije u roku od pet dana, saopšteno je iz HB.

Za ovaj zahtjev nije potrebno dolaziti u banku, već je moguće popuniti prijavu na portalu www.hipotekarnabanka.com/prijava, poslati prijavu sa JMJB i kontakt telefonom na imejlu adresu prijava@hb.co.me ili pozvati na broj 19905.

R. P.

Saopštenje Ekonomskog fakulteta o učenju na daljinu

Onlajn učenje već u funkciji

Dekan Ekonomskog fakulteta prof. dr Nikola Milović

PODGORICA - Dekan Ekonomskog fakulteta prof. dr Nikola Milović naveo je da su studenti ovog fakulteta tri dana nakon stupanja Vladine na-

redbe kojom su zatvorene škole i fakulteti, imali na raspolaganju najveći dio potrebnog materijala za pripremu ispita iz ovog semestra.

On je podsjetio da je učenje na daljinu prvi put pokrenuto na Ekonomskom fakultetu i to zahvaljujući podršci Centra informacionog sistema Univerziteta Crne Gore. Naveo je da su nastavnici ovog fakulteta u stalnoj komunikaciji sa studentima putem imejla, sprovodeći konsultacije koje su predviđene organizacijom svakog predmeta.

- Profesori i saradnici su blagovremeno obaviješteni o svim mogućnostima koje im stoje na raspolaganju kako bi nastavni proces imao kontinuitet tokom trajanja naredbe Vlade Crne Gore kojom je obustavljen obrazovno-vaspitni rad u javnim i privatnim obrazovnim ustanovama, u trajanju od najmanje 15 dana - kazao je Milović.

Studenti su još na početku semestra dobili sve informacije u vidu obavezne literature i materije koja će se izučavati na svakom predmetu, pa će ovaj proces samo biti nastavljen objavljivanjem obavještenja i materijala na sajtu Ekonomskog fakulteta, kazao je dekan.

R. P.

„IDEA“ uvela dodatne mjere zaštite

Pleksiglas na kasama

PODGORICA - U svim „IDEA“ prodavnicama biće postavljene providne pleksiglas pregrade na kasama u cilju dodatne zaštite potrošača i zaposlenih od širenja virusa korona - saopštili su iz kompanije „Mercator Cg“.

Ovu odluku donijeli su kako bi obezbijedili veću sigurnost i olakšali poštovanje socijalne distance kao jedne od privremenih mjera koje je Vlada naložila.

- Pored propisanih mjera zaštite koje sprovodimo u svim IDEA prodavnicama, odlučili smo se na ovu dodatnu mjeru da bismo zaštitili kako svoje zaposlene, tako i potrošače. To je ujedno naš način da na djelu pokažemo svu posvećenost zaštiti zdravlja svih nas. Zahvalni smo potrošačima što imaju povjerenja u nas i što zajedno brijemo jedni o drugima - saopštili su iz „Mercatora CG“.

R. P.